

***Модерна графіка Г. Нарбута, М. Жука,
конструктивізм В. Єрмілова. Станкові
роботи та ілюстрації до літературної
класики (М. Дерезуса, В. Касіяна,
В. Лопати, Г. і С. Якутовичів,
А. Базилевича), представників української
діаспори***

На початку століття в Україні, як і в усій Європі, запанував новий художній стиль - модерн, останній з великих художніх стилів європейського мистецтва. На думку провідників цього стилю, мистецтво передовсім має бути красивим.

МОДЕРН (від французького “новітній”, “сучасний”) – стильовий напрям у європейському та американському мистецтві (переважно в архітектурі, образотворчому й декоративно-ужитковому мистецтві) кінця ХІХ — поч. ХХ ст.

Основні його елементи - використання синусоїдальних ліній, стилізованих квітів, язиків полум'я.

Михайло Жук. «Казка»

Живопис і графіка стилю модерн представлені творчістю таких яскравих митців, як Михайло Жук, Олекса Новаківський, Абрам Маневич, Георгій Нарбут.

Жук Михайло Іванович (1883-1963)

Український художник, графік. Намалював понад 20 портретів відомих українських діячів культури, ілюстрував багато творів українських письменників. Написав спогади про Л. Українку, І. Франка, М. Коцюбинського. Захоплювався фотографією, писав вірші та прозу. Був різнобічним графіком: силует, екслібрис, сучасні укр. шрифти. Володів техніками офорту, сухої голки, ксилографії, лінографії.

Життєві стежки Михайла Жука

Народився в родині маляр-майстрового

Каховка

Вступає до Художньої школи Мурашка

Київ

Одеса

Чернівчів

Живе та працює в Чернівчів. Знайомиться з М.Коцюбинським, стає близьким другом його родини.

Навчання за кордоном

Краків (Польща)

Переїздить до Одеси. Працює в інституті. Переживає війну.

Київ

*Михайло Жук «Квіти
українського модерну-соняхи та
чорнобривці»*

*Михайло Жук «Портрет
Наталі Ужвій»*

Михайло Жук «Біле і чорне»

**Михайло Жук «Біле і чорне».
Фрагменти**

М. Жук «Лілея»

М. Жук «Хризантеми»

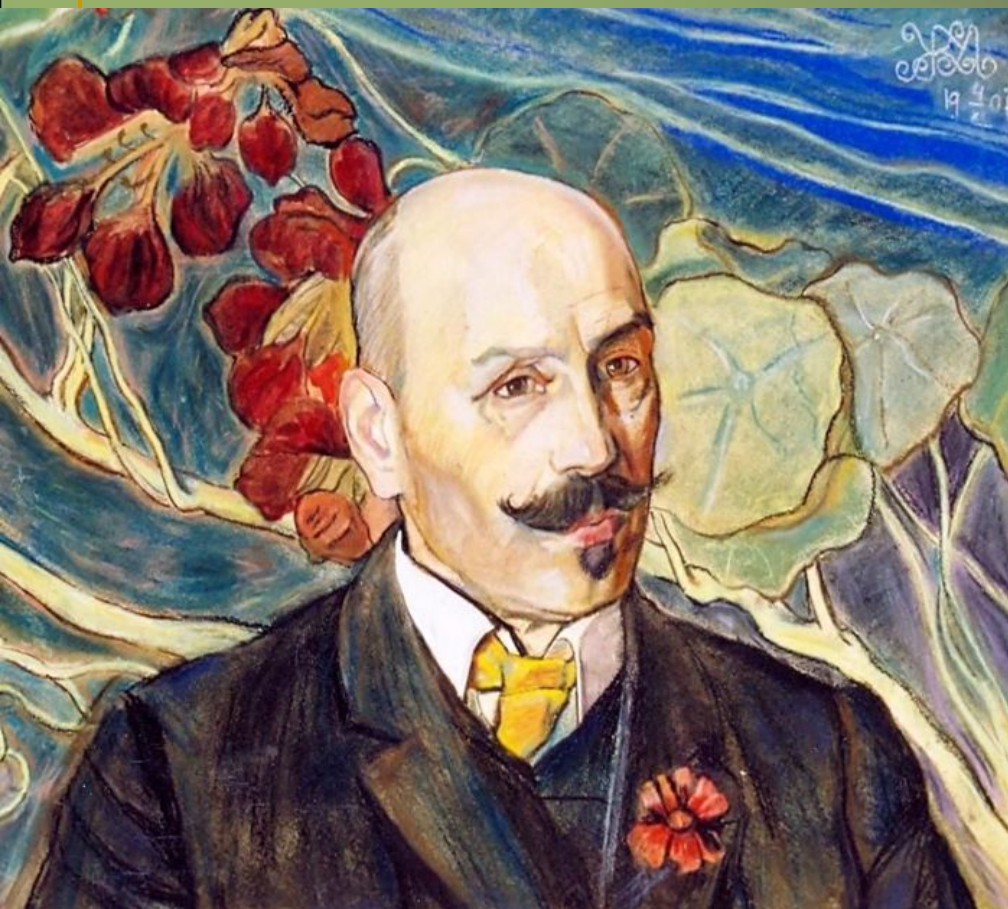

«Іриси», 1918. Акварель

«Кульбаби», 1911. Акварель

М. Жук. Портрет М. Коцюбинського

М. Жук. Портрет І. Франка

Олекса Новаківський

1872–1935

Одна з найяскравіших постатей в історії української культури ХХ століття. Митець творив нову естетику в українському мистецтві, синтезувавши у своїх полотнах багатство традицій української формотворчості, фольклору, міфології, релігійного живопису із модерними здобутками західноєвропейського малярства. Мав власний неповторний стиль.

У канву своїх різножанрових полотен Олекса Новаківський вводить розмаїття знаків-символів, які наповнюють і художню мову, і образне полотно алюзіями, алегоріями та метафорами.

Автопортрет. 1911

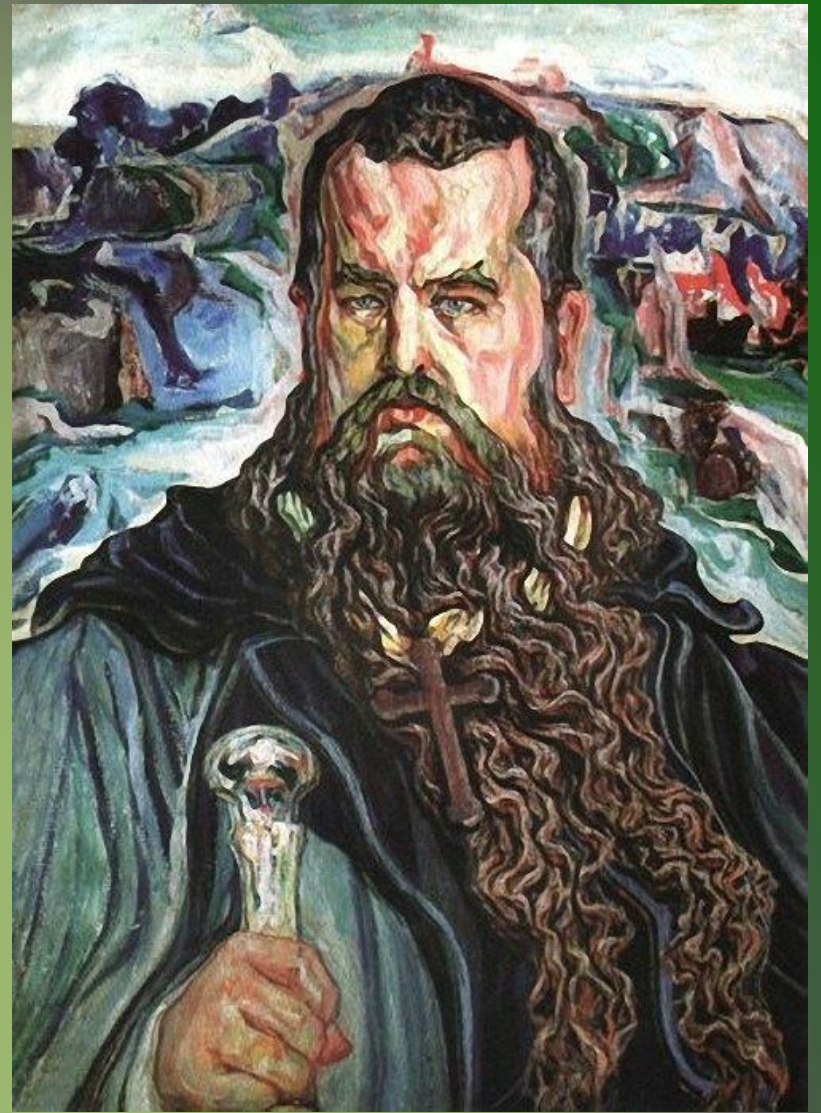

О. Новаківський. Портрет дружини

О. Новаківський. Пробудження

О. Новаківський. Мойсей
(Портрет Андрея Шептицького)

biocherv.ucoz.com

Ранняя весна

Флоксы

О. Новаківський. Копання городу

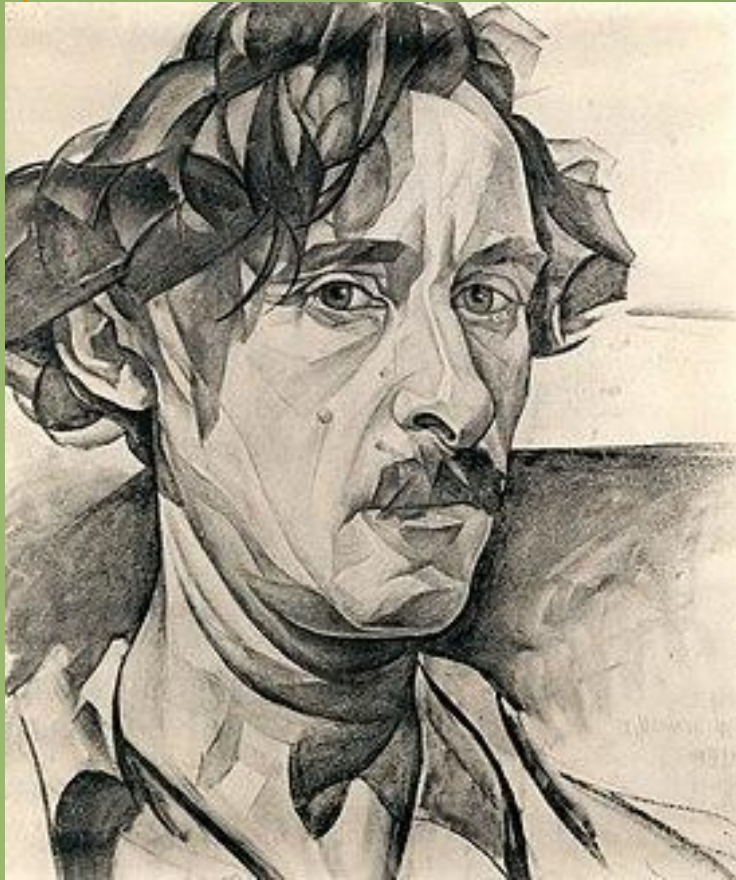
Олекса Новаківський «Поля»

“Матір Милосердя” (“Святоюрська
Мадонна”). Графічний ескіз

А. Маневич. Автопортрет

Серед митців, що прокладали дорогу українському живопису в широкий світ, був **Абрам Маневич**, життєвий шлях якого проліг від берегів Дніпра до берегів Гудзону. Європейське визнання прийшло до нього 1913 р. після тріумфальної виставки в паризькій галереї. Самобутнє мистецтво А. Маневича увібрало в себе пленерність імпресіонізму, кольорову площинність і пластику лінійних ритмів модерну, що органічно відповідало особистісному духовному світу майстра, його розумінню природи.

А. Маневич - співець провінції: повітових містечок, затишних околиць Києва. Мудрий філософ, він умів відчутти за непорушними стінами людських осель тихий сум, за буянням золотих фарб осені – одвічне згасання природи.

*Абрам Маневич
«Пейзаж з будинками»*

Абрам Маневич «Околиця»

А. Маневич. Весна на Куренівці
(«Симфонія весни»)

Провідною темою багатьох його композицій виступають дерева: в експресивному переплетенні їхніх стовбурів і віт втілено ідею постійного руху життєвих сил природи. Пейзажі А. Маневича сприймаються як своєрідні симфонії. Художник Д. Бурлюк називав свого друга «диригентом оркестру, в якому фарби грають в унісон, без єдиної фальшивої ноти звучання».

Василь Стус так писав про «Симфонія весни»:

Пелюсточками, пальцями,
руками.

Мов жалами співучими, до віт
Березових, хистких, бузково-
тканих

В його лірично-фосфоричний світ.

Графіка першої третини ХХ ст.

- Графіка першої третини ХХ ст. – це нове явище в історії українського мистецтва, розвиток якого зумовлений активним національно-культурним рухом.
- Українська графіка означеної доби поєднувала загальноєвропейські мистецькі тенденції та національні особливості.

Георгій Іванович Нарбут

(1886-1920)

Український художник-графік, ілюстратор, автор перших українських грошей і поштових марок. Один із засновників і ректор Української Академії Мистецтв.

Працював над ілюстраціями до книжок, виконав безліч гербів. Створював ескізи військових мундирів армії України, оформлень упаковок та етикеток для українських товарів. Розробив поштові марки УНР, банкноти. Опрацював проекти Державного Герба і Печатки Української держави.

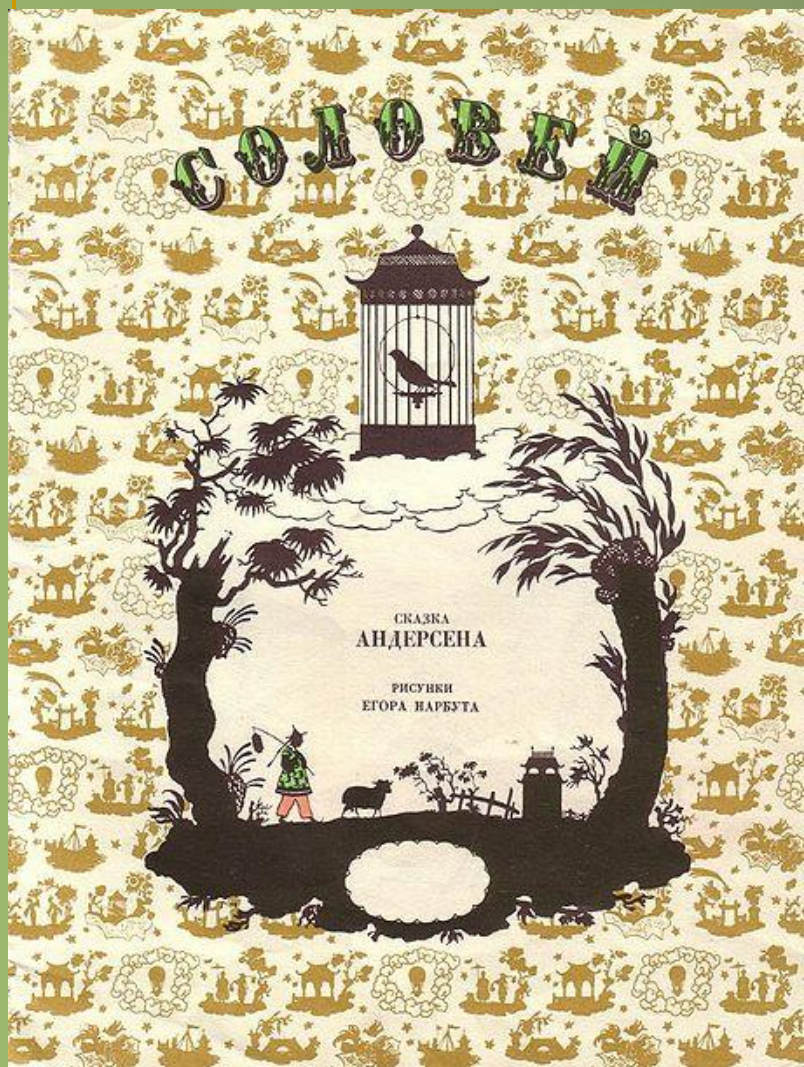

Універсальністю обдарування, глибоким знанням традицій, своєрідністю трактування стилю модерн вирізняється графічна спадщина Георгія Нарбута. Митець працював у царині силуету, шрифтової композиції, книжкової ілюстрації, геральдики, естампа; був творцем українського державного герба, печатки, банкнот, марок.

Ілюстрація до «Енеїди» Івана Котляревського

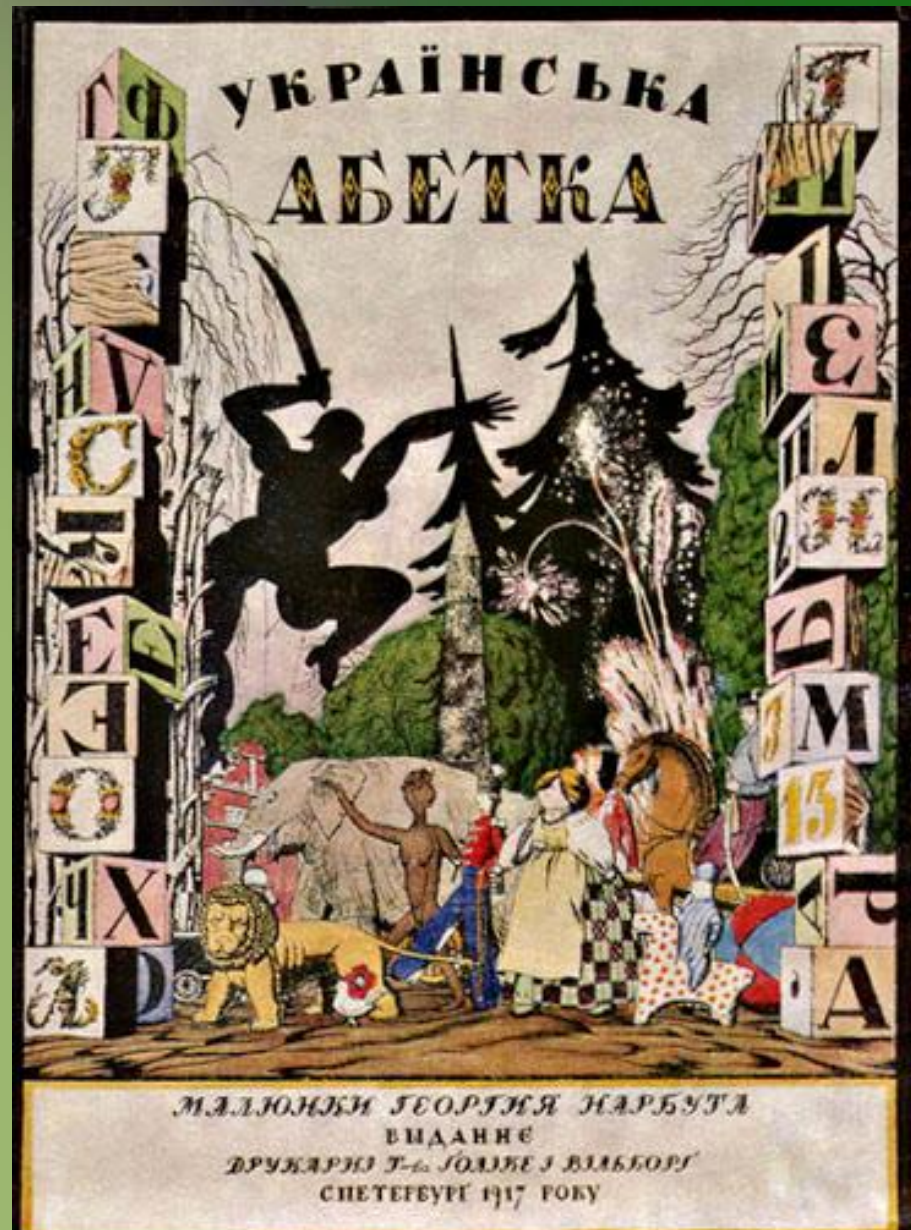

Обкладинка журналу

Георгій Нарбут. Українська абетка
(обкладинка)

100 гривен УНР (аверс)

100 гривен УНР
(реверс)

УКРАЇНСЬКА

НАРОДНЯ

РЕСПУБЛІКА

ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТОВИЙ БІЛЕТ

П'ЯТЬСОТ
ГРИВЕНЬ

Директор Державного Банку

Скабенник

500

500

1 гривня містить 8,712 долі щирого золота.

Банкнота 500 гривень. Реверс

Перші українські марки у виконанні Г. Нарбута

*Проект герба
Української держави
(1918)*

Серед унікальних українських митців радянського періоду варто згадати ім'я Василя Єрмілова — художника авангардиста, дизайнера конструктивіста – людину, котра завжди прагнула створення нових творчих ідей та вивільнення мистецтва від зображальної функції.

В.Єрмілов, Рельєф А, 1920-ті рр

Єрмілов Василь Дмитрович (1894-1968)

Український живописець, графік, монументаліст, художник-конструктор. Автор проєктів: збірних кіосків, агітаційних і книжкових фургонів, трибун-реклам, оформлення упаковок, заводських і фабричних марок (промислового графіка). Займався обробкою шрифтів, створив новий шрифт, малював обкладинки для книжок.

Напрямки:
авангардизм -
кубофутуризм,
супрематизм,
конструктивізм
*(суворість,
лаконічність форм,
монолітність
зовнішнього вигляду).*
«Для повноцінної
композиції Єрмілову
потрібні дві палички», -
говорили сучасники.

В. Єрмілов. Гітара

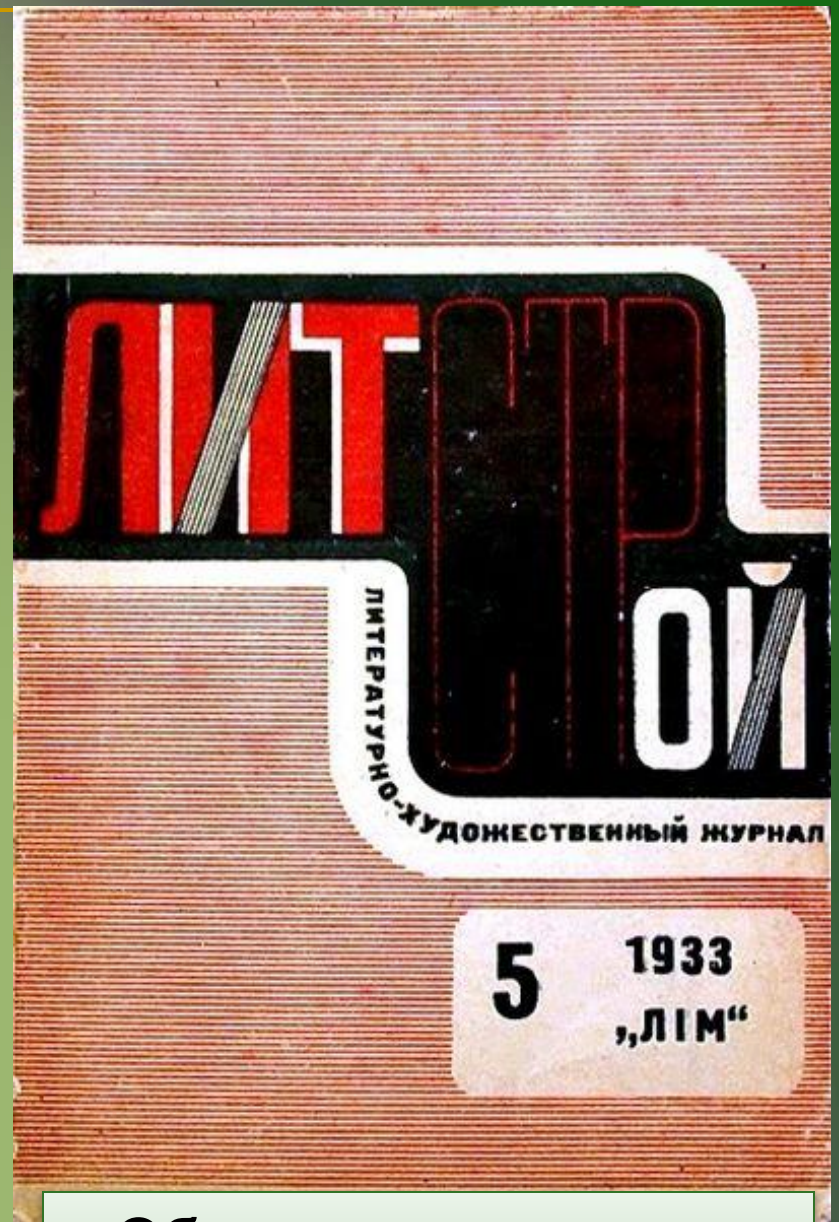

В. Єрмілов. Портрет художника
Олексія Почтенного

Обкладинка журналу
«Авангард». 1929

Обкладинка журналу
“Літстрой”

Ескіз оформлення
цигаркової
коробки. 1922

папір на картоні,
гуаш

9X8,5

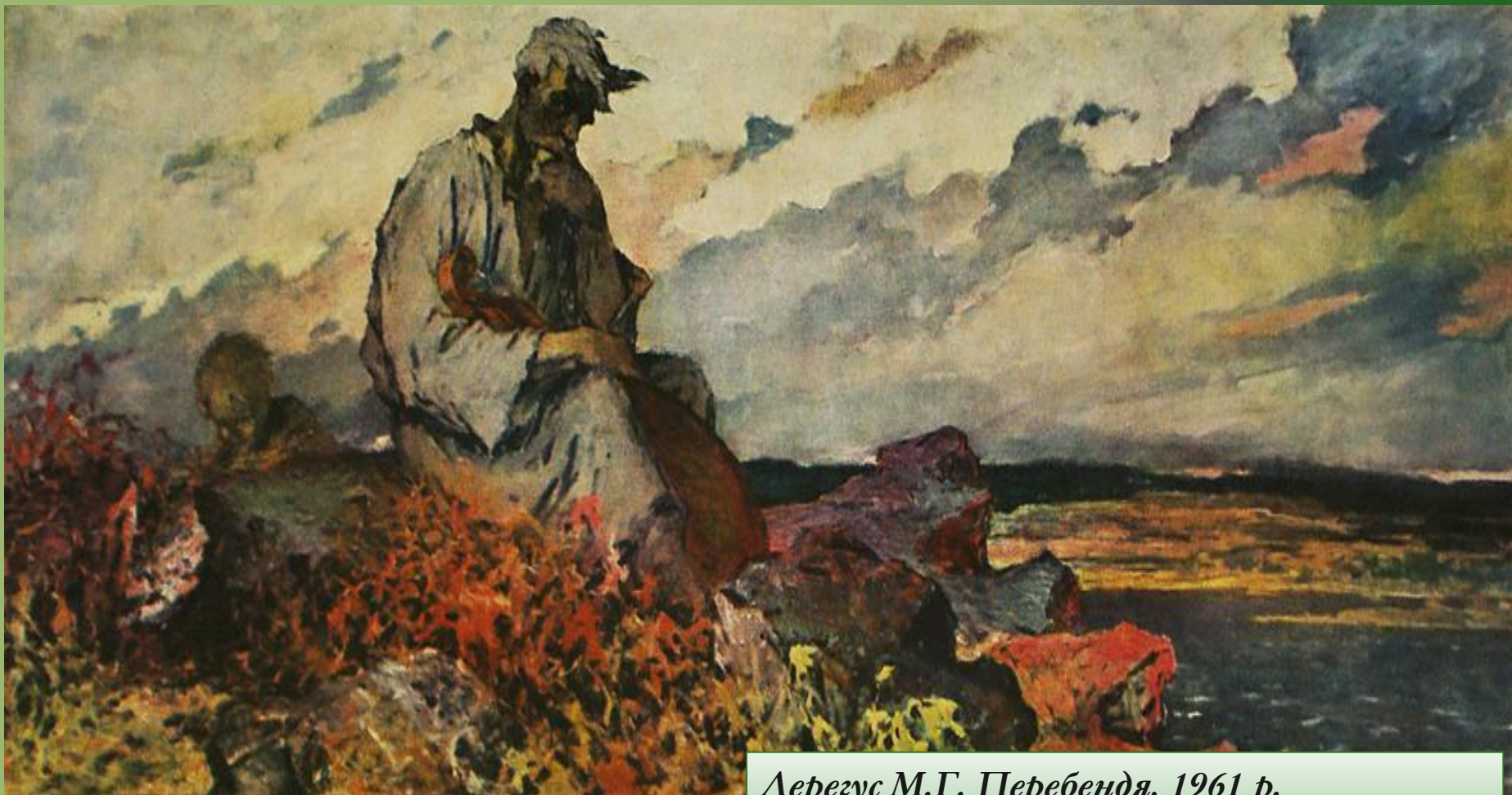

Рельєф "Патефон. Аргентинське танго", 20-ті роки

Низку станкових робіт та ілюстрацій до творів класичної літератури створили М. Дерезус, В. Касіян, В. Лопата, Георгій і Сергій Якутовичі, представники української діаспори М. Левицький і Я. Гніздовський

Дерезус М.Г. Перебендя, 1961 р.

Михайло Гордійович Дерегус (1904-1997)

Український графік і живописець. Народний художник СРСР (1963), член-кореспондент Академії мистецтв СРСР (1958), член-кореспондент Академії мистецтв України (1996), професор (1995). Депутат Верховної Ради Української РСР 5-го скликання. Ілюстрував твори М. Гоголя, І. Котляревського, Л.Українки, Л. Толстого.

Бульба на чолі війська

Дерзгус М.Г. Мавка

Дерзгус М.Г. Катерина

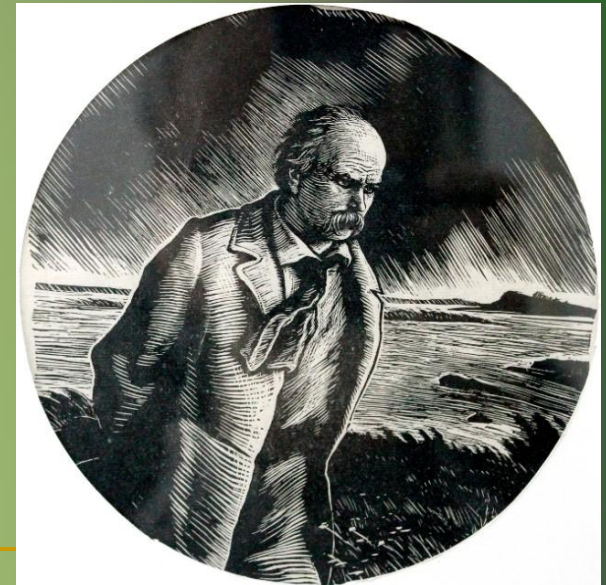
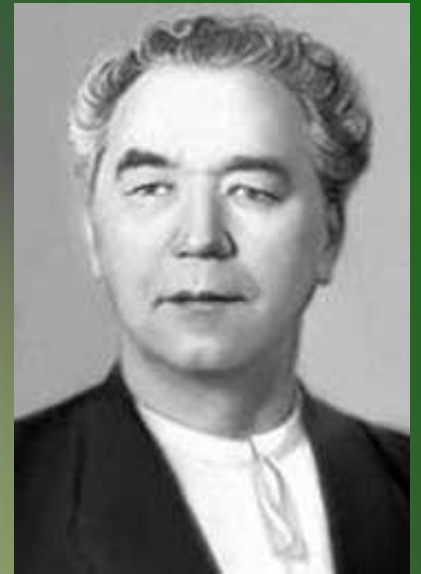

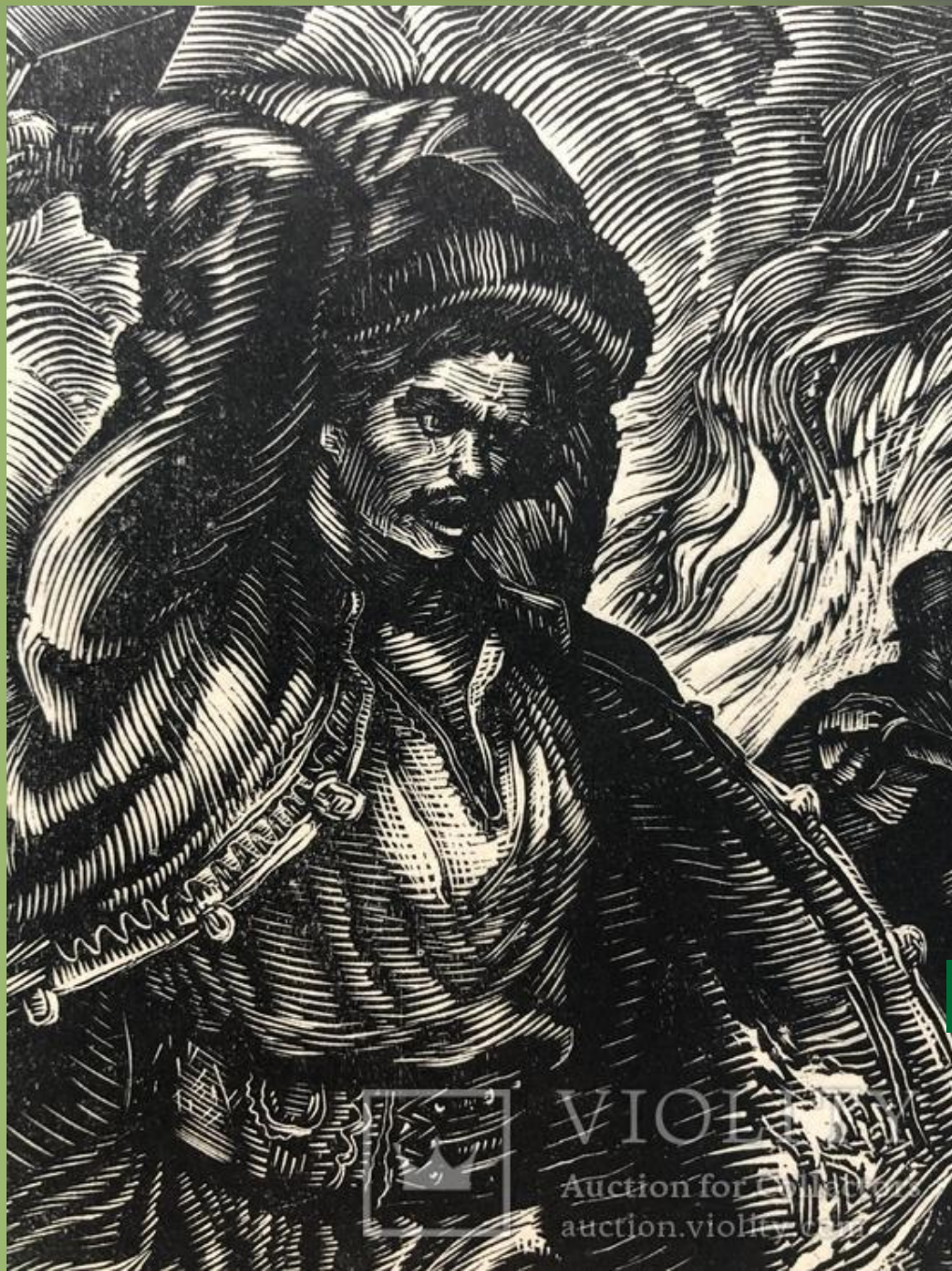
Дерегус. “Переяславська рада”

Особливе місце серед митців графіки посідає **Василь Ілліч Касіян (1896-1976)** - український радянський художник, графік, професор Київського художнього інституту. Творчий доробок: оформлення книжок «Вечори на хуторі біля Диканьки» (за М. Гоголем), «Борислав сміється» за повістю І. Франка, ілюстрації до «Кобзаря» та ін.

Касіян В. Борислав сміється

Копия Гюмюрю
ка мюкан ыс 29.11.12, Кайы.

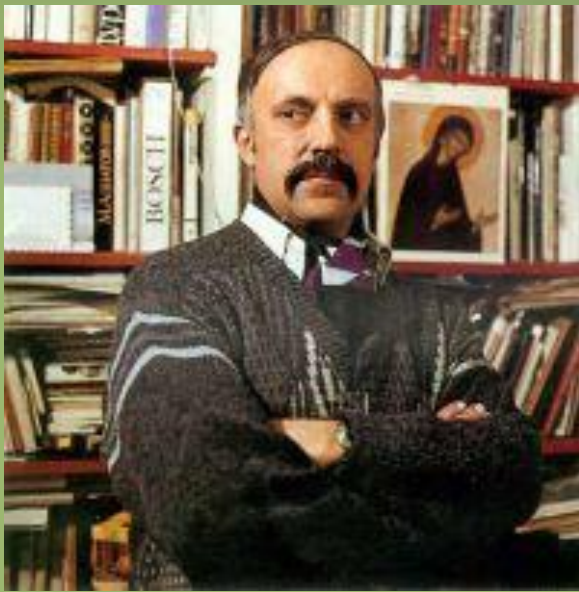

Літографії В. Касіяна

**Літографія «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати».
1923. В. Касіян.**

**Василь Іванович
Лопата** (нар. 1941 р.) –
талановитий художник, графік,
відомий ілюстратор української
класичної літератури, письменник,
що написав кілька цікавих книжок,
автор макетів української гривні.

Лопата В. Калина

В. Лопата. Слово про похід Ігорів

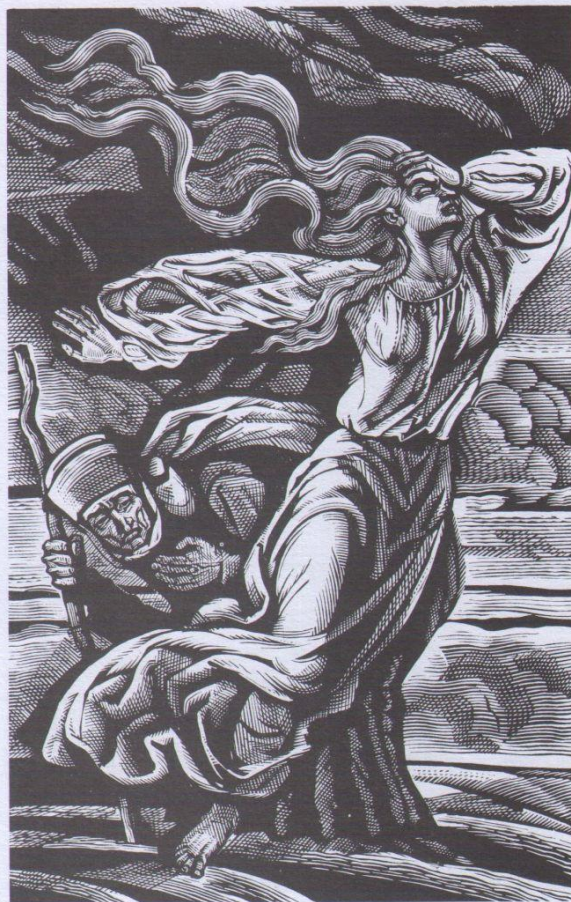

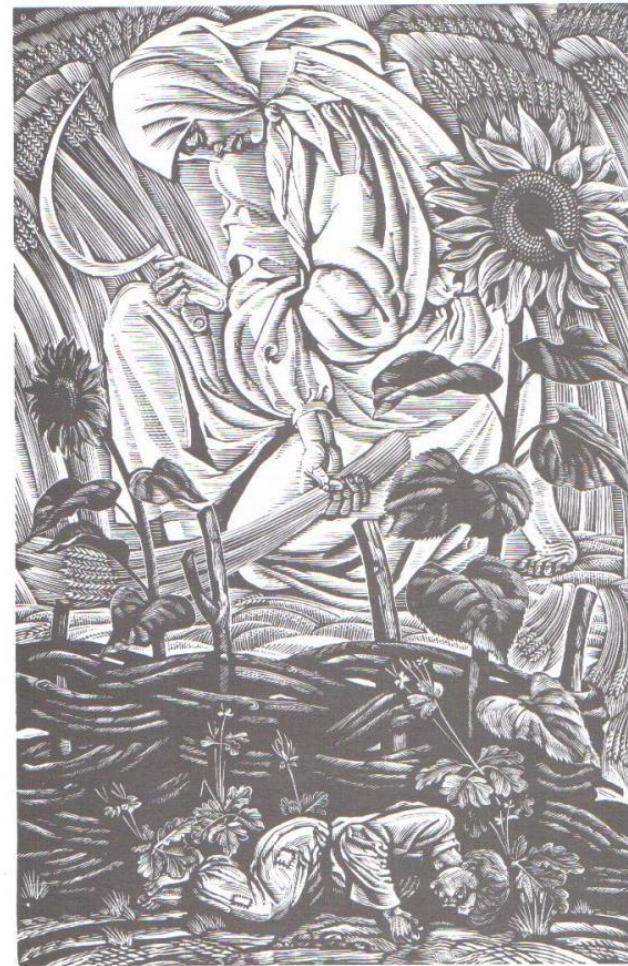
Лопата В. Слово про похід Ігорів (плач Ярославни)

Ілюстрації до “Кобзаря”

Ілюстрація до «Кобзаря» Т. Шевченка. Ліногит.

1849

B. Levey

У 1991-1992 рр. В.І. Лопата брав участь у державотворчій акції — розробці ескізів валюти України — гривні, оформляв дипломатичний та загальнодержавний паспорти України (1993 р.).

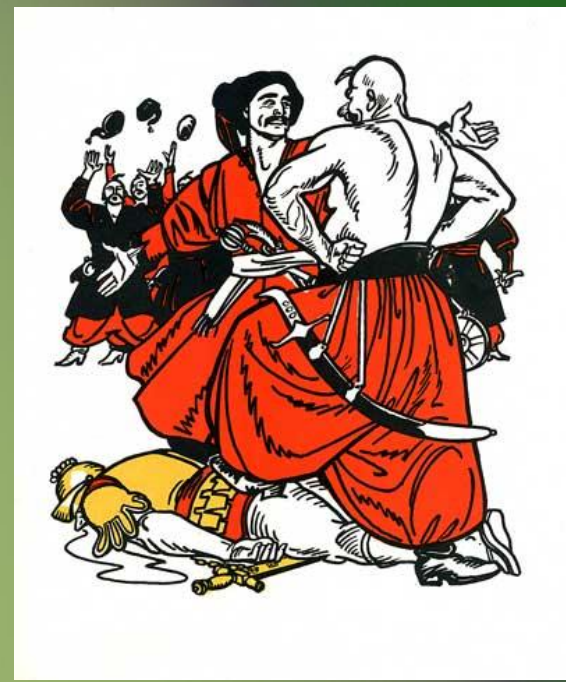
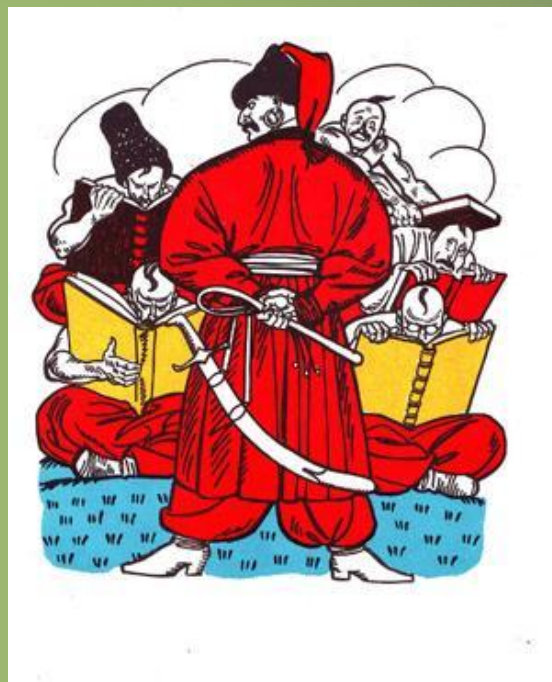
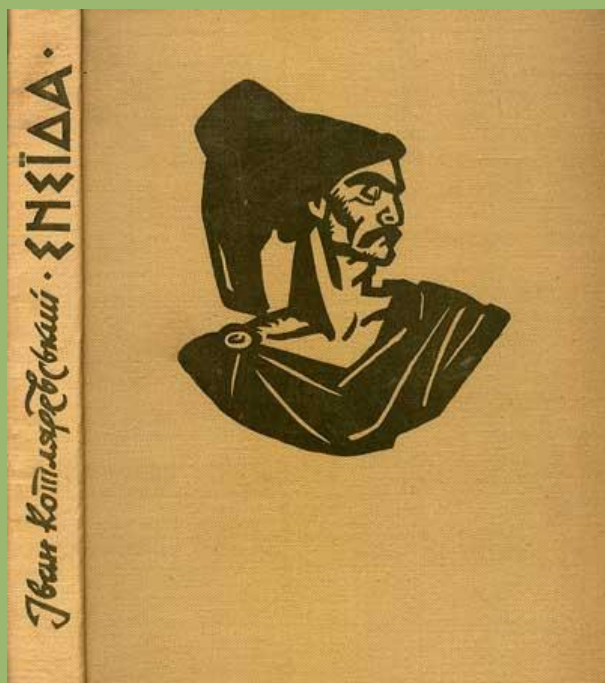

Крім
непересічного
таланту
графіка,
проявив себе як
живописець,
створив повні
символіки і
глибинного
духовно-
поетичного
змісту
малярські
твори.

В. Лопата.
«Благовіщення»

Представники школи української графіки 1950-х - 1960-х років – А. Базилевич, Г. Якутович, А. Губарев, О. Данченко – звернулися до ілюстрації творів класичної літератури, народних пісень, створювали графічні цикли на історичну тему, використовували традиції гравюри на дереві і металі XVII - XVIII століть.

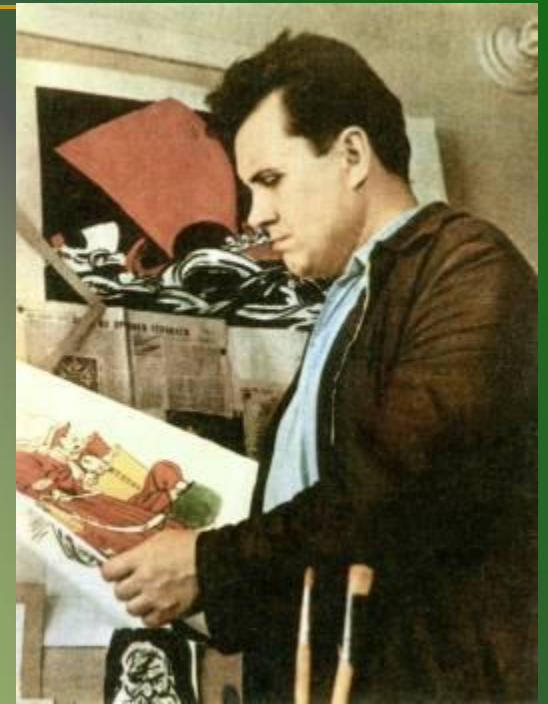

А. Базилевич. Обкладинка книжки та ілюстрація до «Енеїди» І. Котляревського

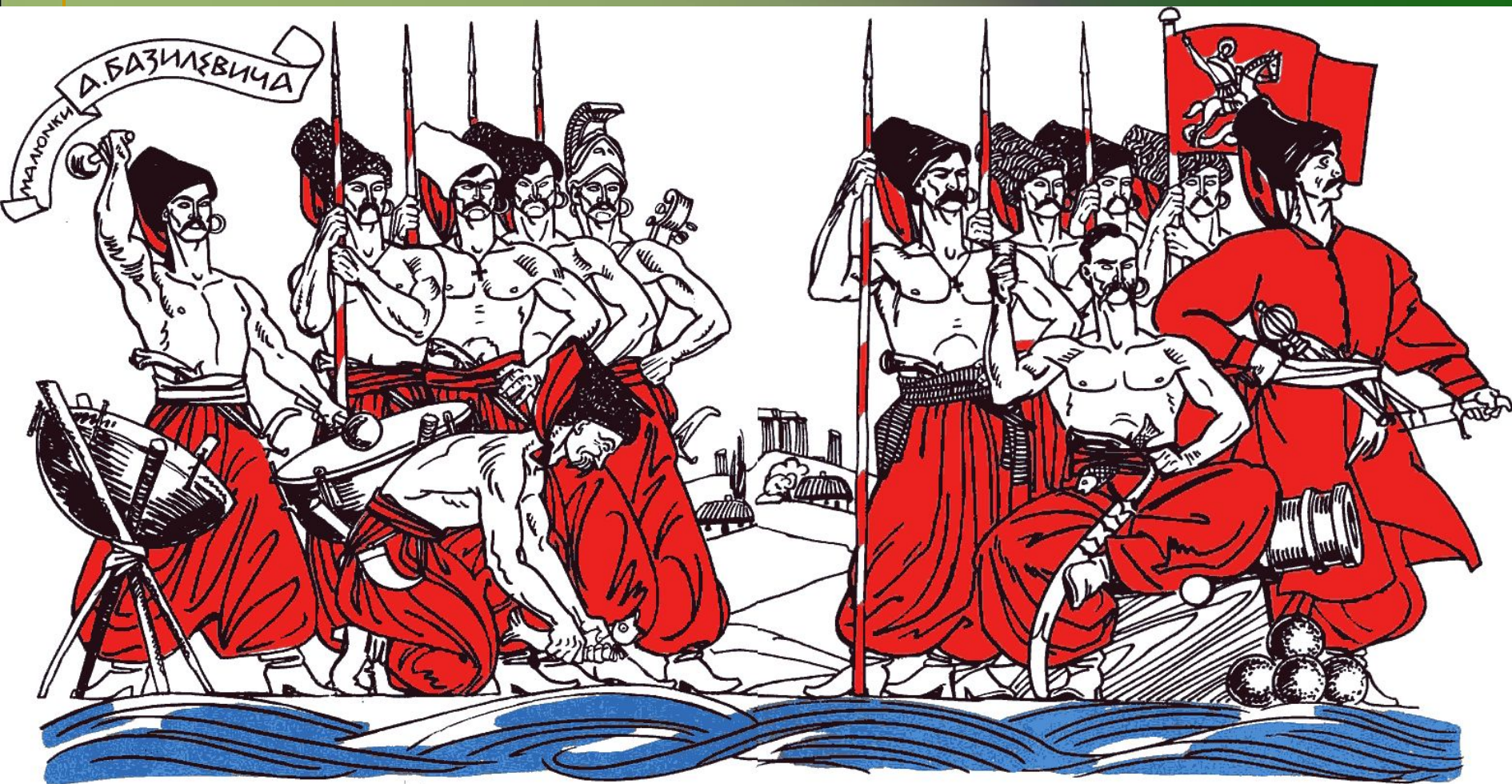
Івнат Котляревський

ЕНЕЇДА

*У плеяді графіків
вирізняється блискучою
майстерністю Анатолій
Базилевич (1926—2005).
У його оформленні «Енеїду»
І. Котляревського
перевидавали 17 разів!*

*А. Базилевич. Заставка до
«Енеїди» І. Котляревського*

Георгій В'ячеславович Якутович (1930-2000) —

український митець-графік, книжковий ілюстратор, майстер ліногравюри, ксилографі, офорту, художник кіно. Властиве емоційно-психологічне розкриття образів (Коцюбинський «Фата Моргана», Франко «Захар Беркут» та ін.)

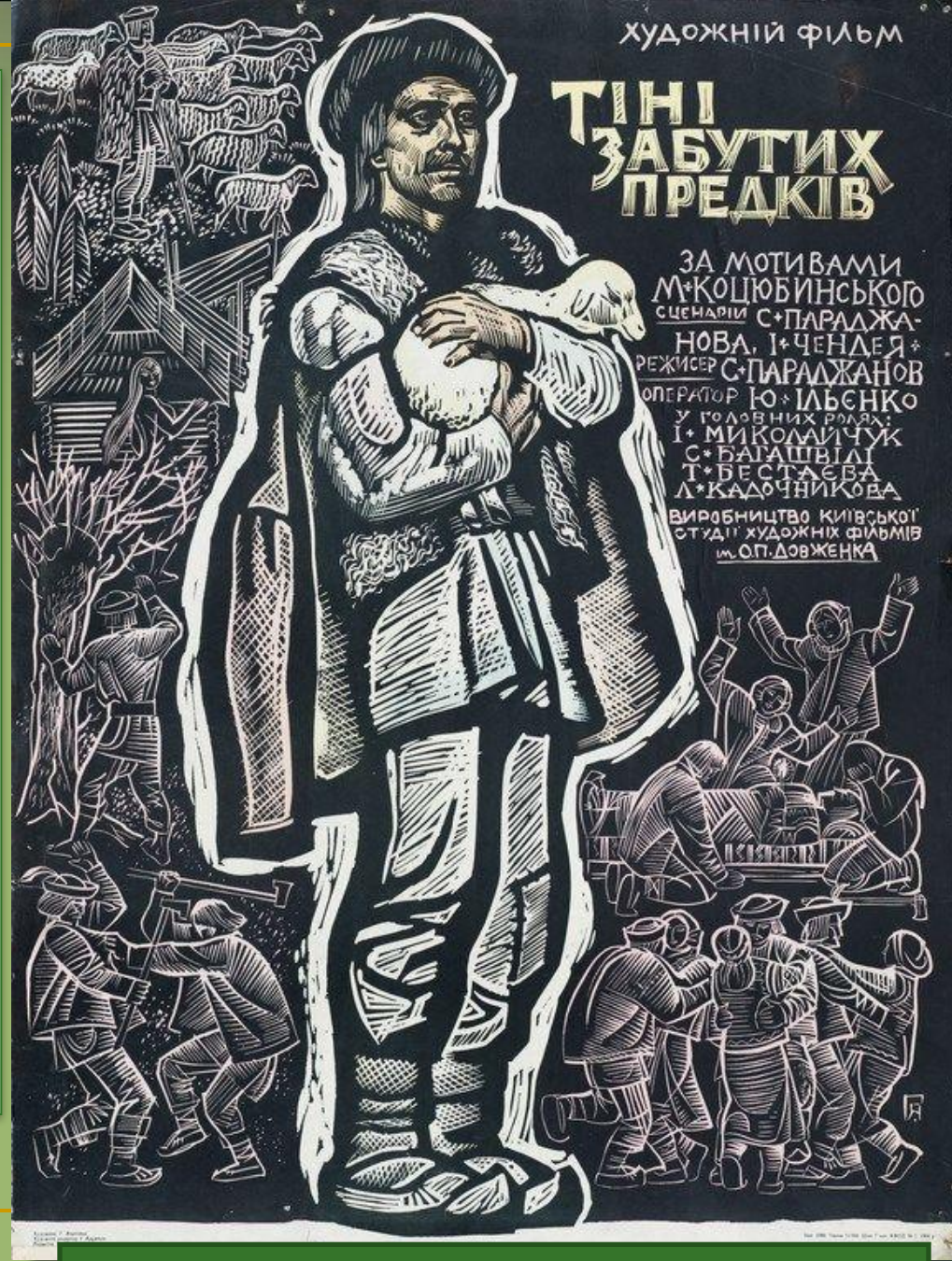

Портрет Марії Іллюк

Георгій Якутович повернув українській гравюрі епічність, звернувся до народних мотивів. Залучення художника до роботи над фільмом «Тіні забутих предків» зовсім не випадкове: перед цим Якутович двічі подорожував Карпатами (у 1952-у та 1958-у роках), проілюстрував повість Михайла Коцюбинського «Fata Morgana», а у 1963 році почав працювати над оформленням книжки «Тіні забутих предків».

Г. Якутович. Афіша до фільму

Іванко й Чугайстер

Іван та Палагна

«Вісник»

1/20

Якувич

Г.Якутович. У лісі. Ліногравюра

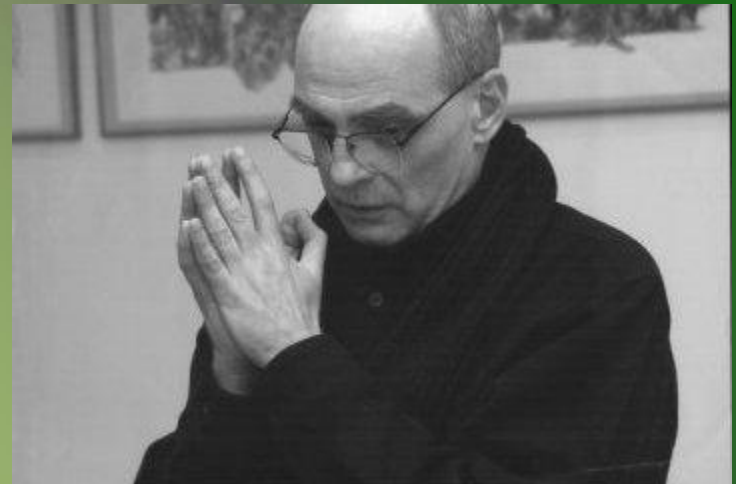
Г. Якутович «Аркан»

Сергій Георгійович Якутович

(1952 – 2017) —

український художник, графік,
книжковий ілюстратор, народний
художник України, лауреат
Національної премії України ім.
Тараса Шевченка, член
Національної спілки художників
України, член-кореспондент Академії
мистецтв України.

***У ХХІ столітті графіка Сергія Якутовича
стала символом епохи, її яскравою сторінкою, а
сам Якутович є унікальним художником, чії
роботи - поза часом та жанрами.***

Митець мав глибоко індивідуальний почерк, досконало володів різними технічними засобами графічного мистецтва, зокрема офорту.

У доробку видатного майстра ілюстрування 160 видань, серед яких і 17 томів модерної української літератури.

Упродовж останніх років з ілюстраціями С. Якутовича побачили світ книги, які стали вагомим здобутком національної культури (роман Ліни Костенко «Берестечко»)

Вартий уваги внесок митця у кінематограф.

С.Якутович брав участь у створенні художнього фільму Юрія Ілленка Вартий уваги внесок митця у кінематограф. С.

Якутович брав участь у створенні художнього фільму Юрія Ілленка «Молитва за гетьмана

Мазепу» Вартий уваги внесок митця у кінематограф. С.Якутович брав участь у

створенні художнього фільму Юрія Ілленка «Молитва за гетьмана Мазепу», телефільмів

«Ще як ми були козаками» Вартий уваги внесок митця у кінематограф. С.Якутович брав участь у створенні художнього фільму

брав участь у створенні художнього фільму

Ілюстрація до книги Ліни Костенко «Берестечко», Сергій Якутович

Матеріали до фільму "Тарас Бульба"

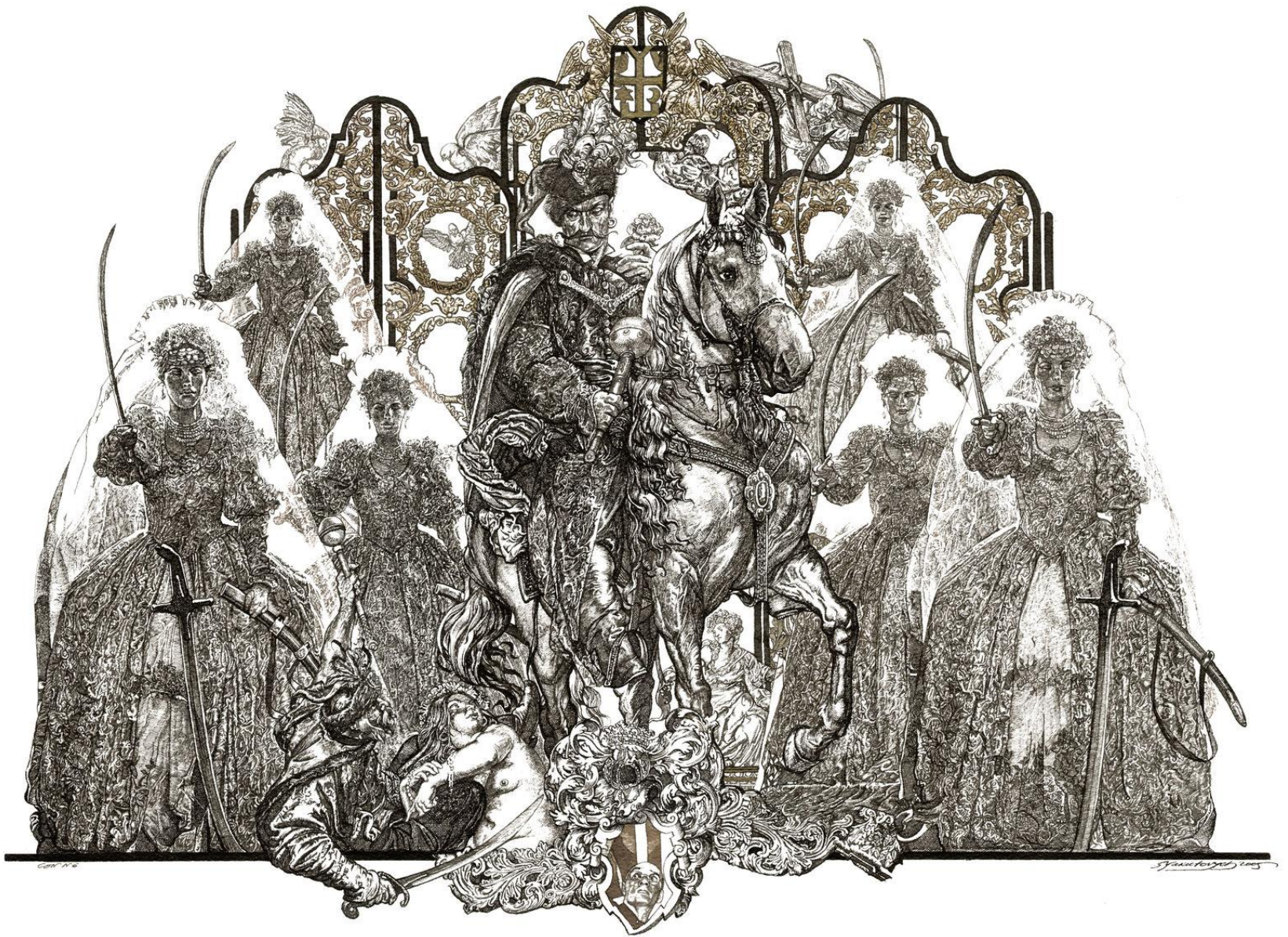
Сергій Якутович, Покрова, із серії Запорозжці, 2006, папір, туш, акварель

Ілюстрація до епосу «Трістан і Ізольда», Сергій Якутович

Наречені, 2005, папір, туш

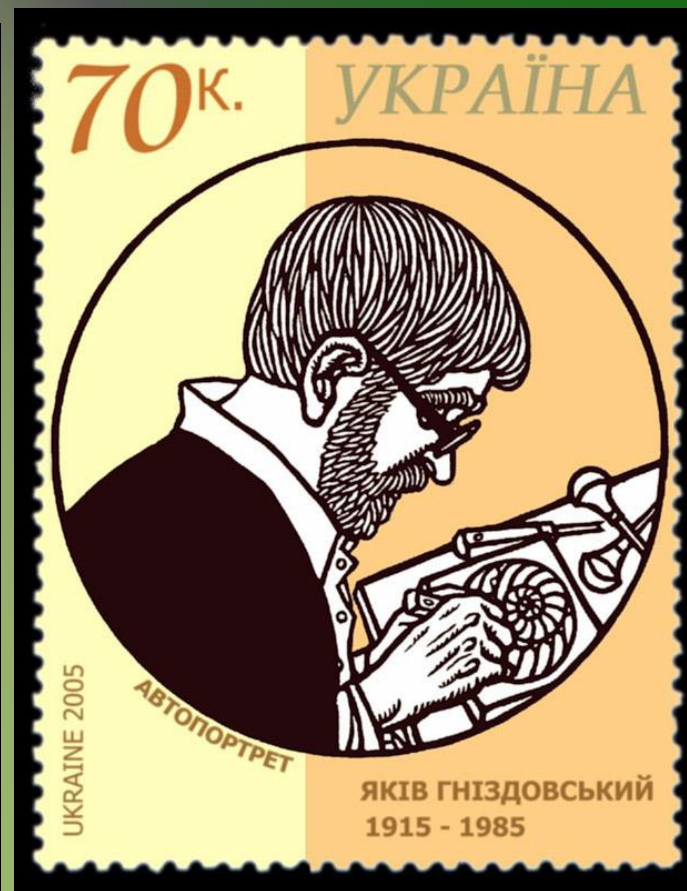
**Яків Гніздовський
(1915-1985) —**

**українсько-американський художник, графік,
кераміст, мистецтвознавець.**

**Його спадщина складає сотні картин, понад 300
гравюр
(ксилографії, офорти та ліногравюри).**

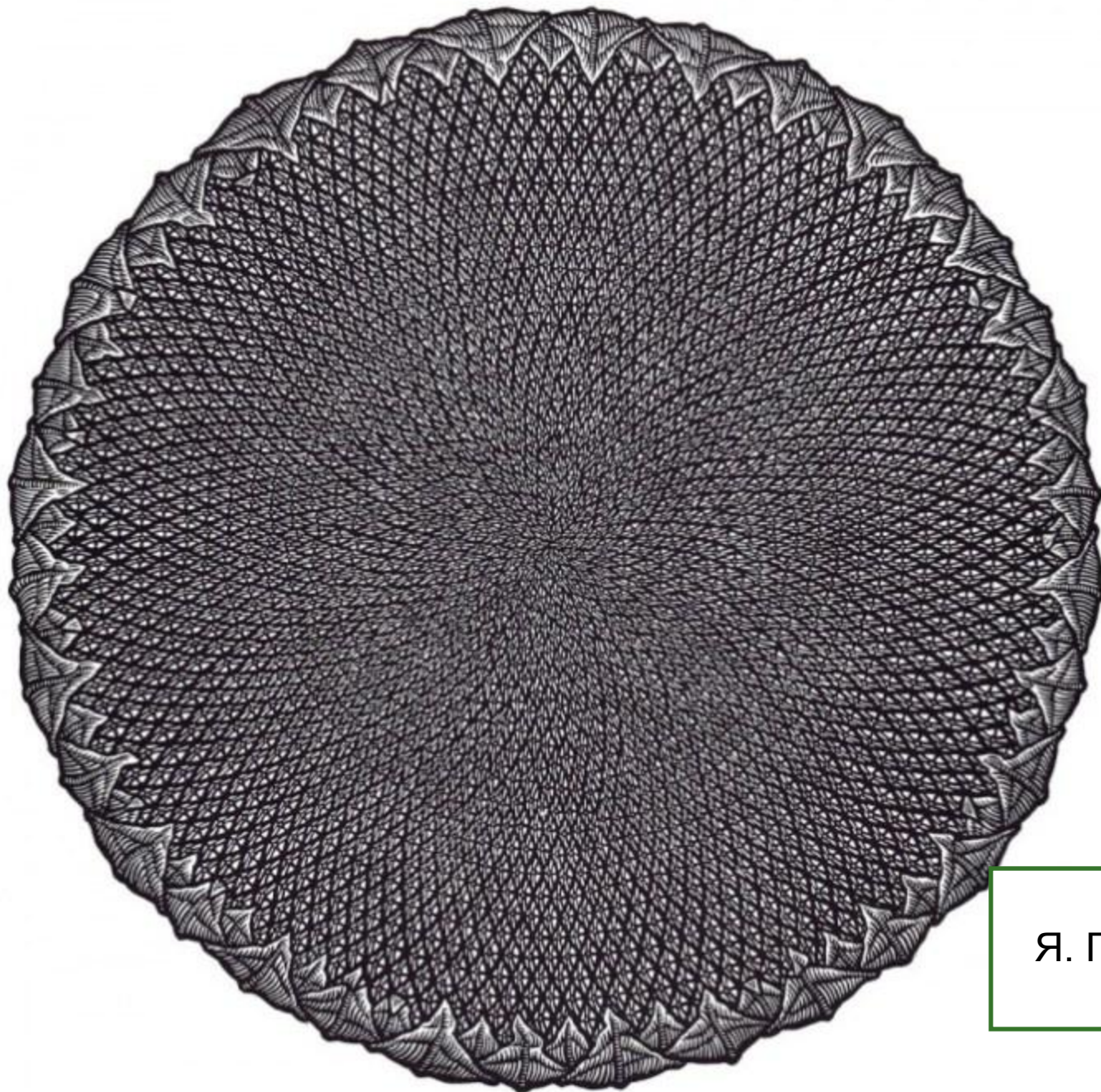

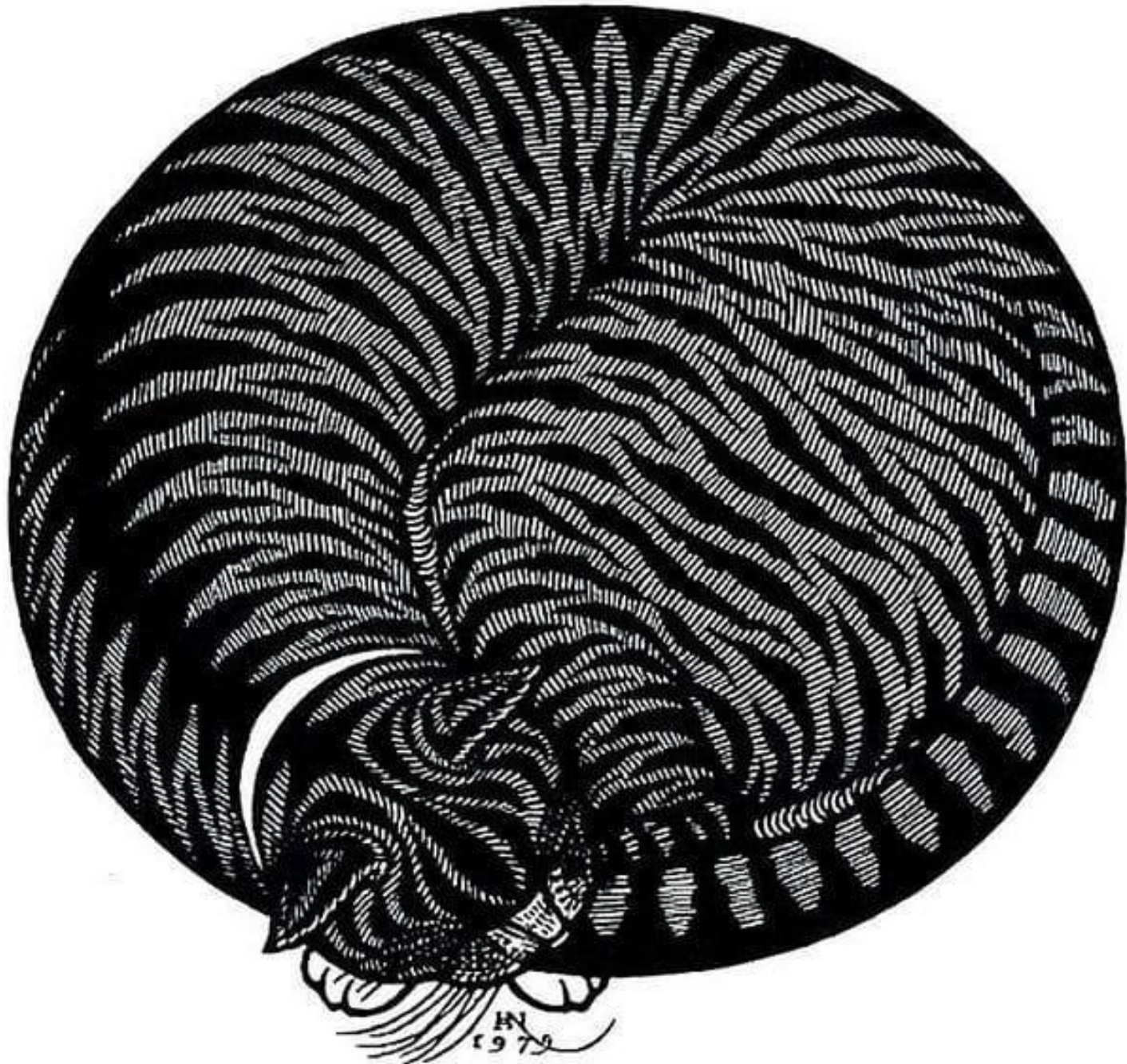
Яків Гніздовський.
Автопортрет

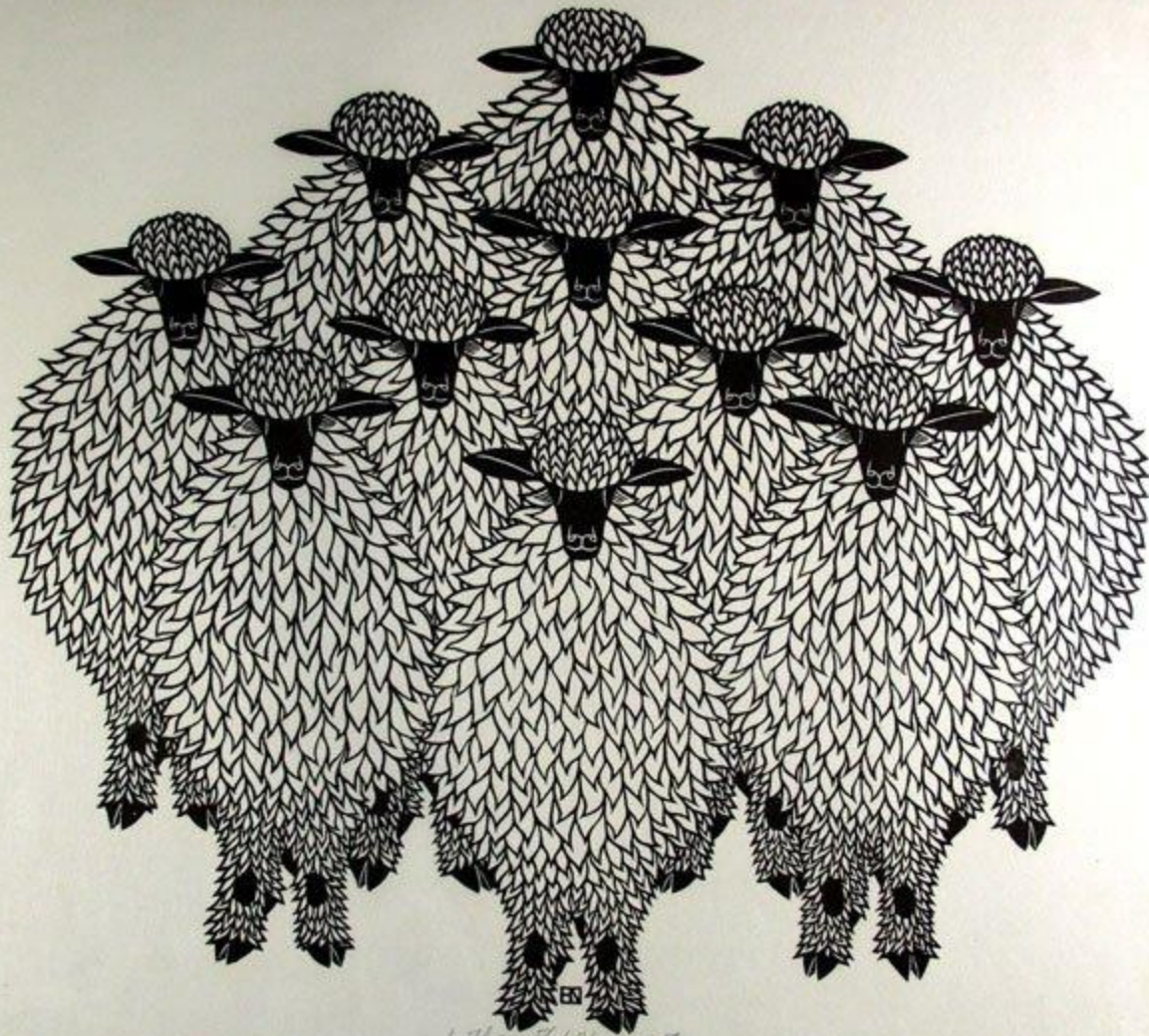

“Соняшник”
Я. Гніздовського з Білого
Дому

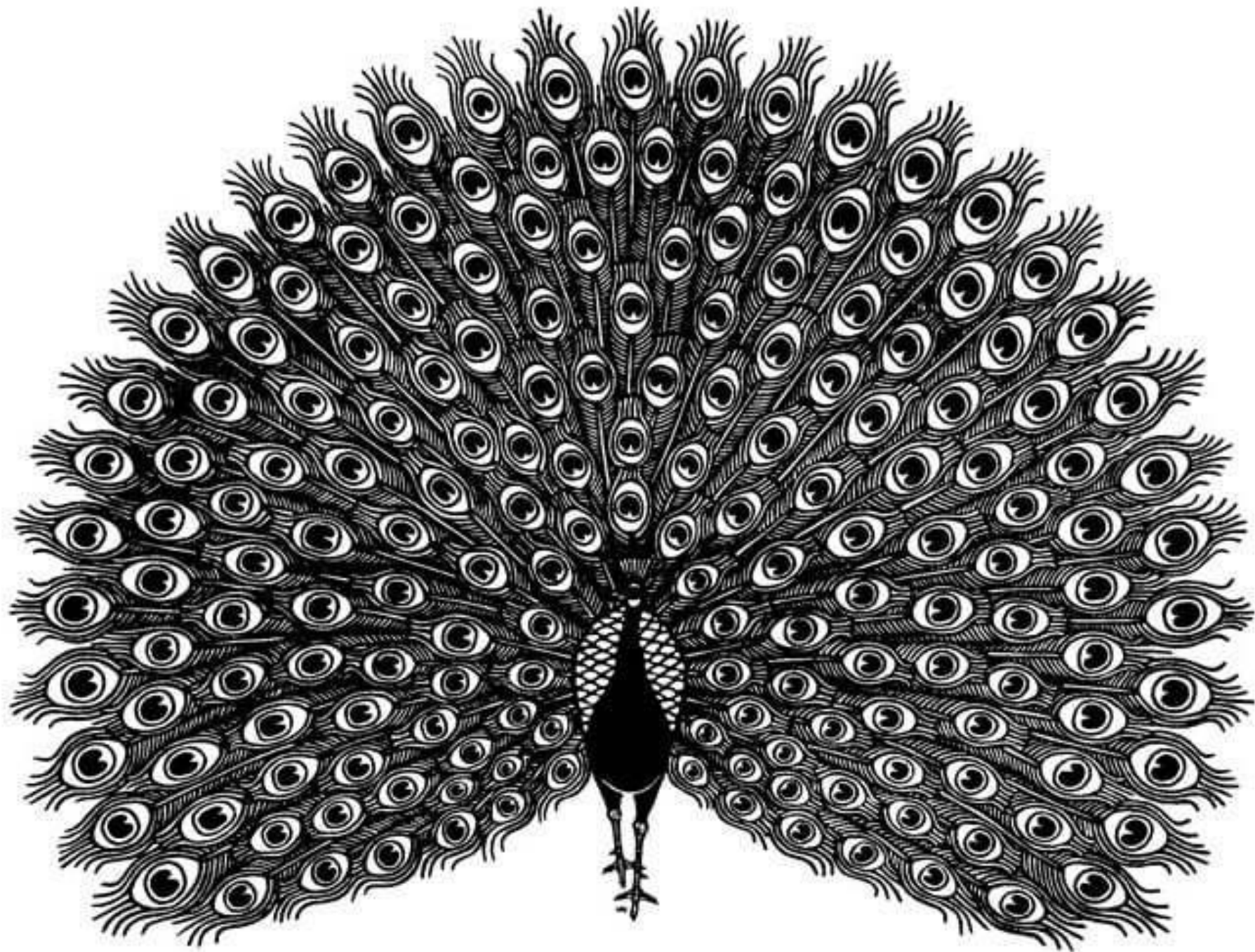

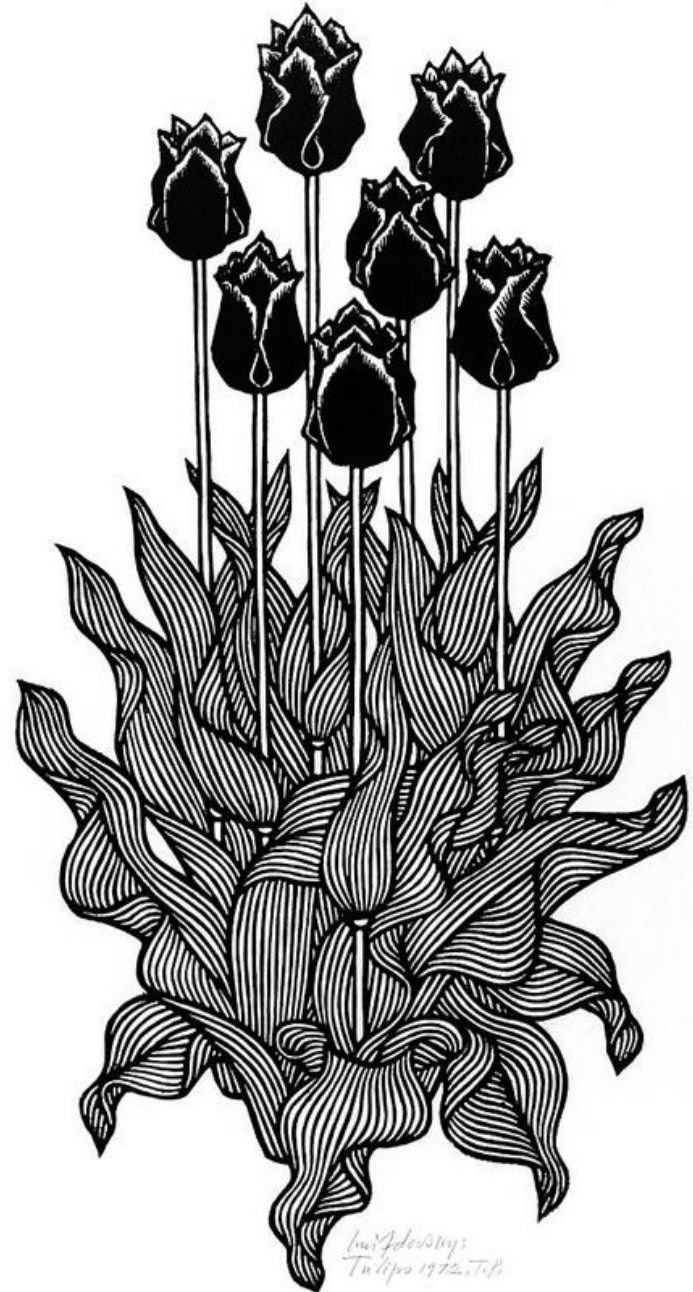
19 M 85
Wm. Henry Cassin del. & sculp.

“Ясен Макгаффі” Гніздовського, 1982 рік

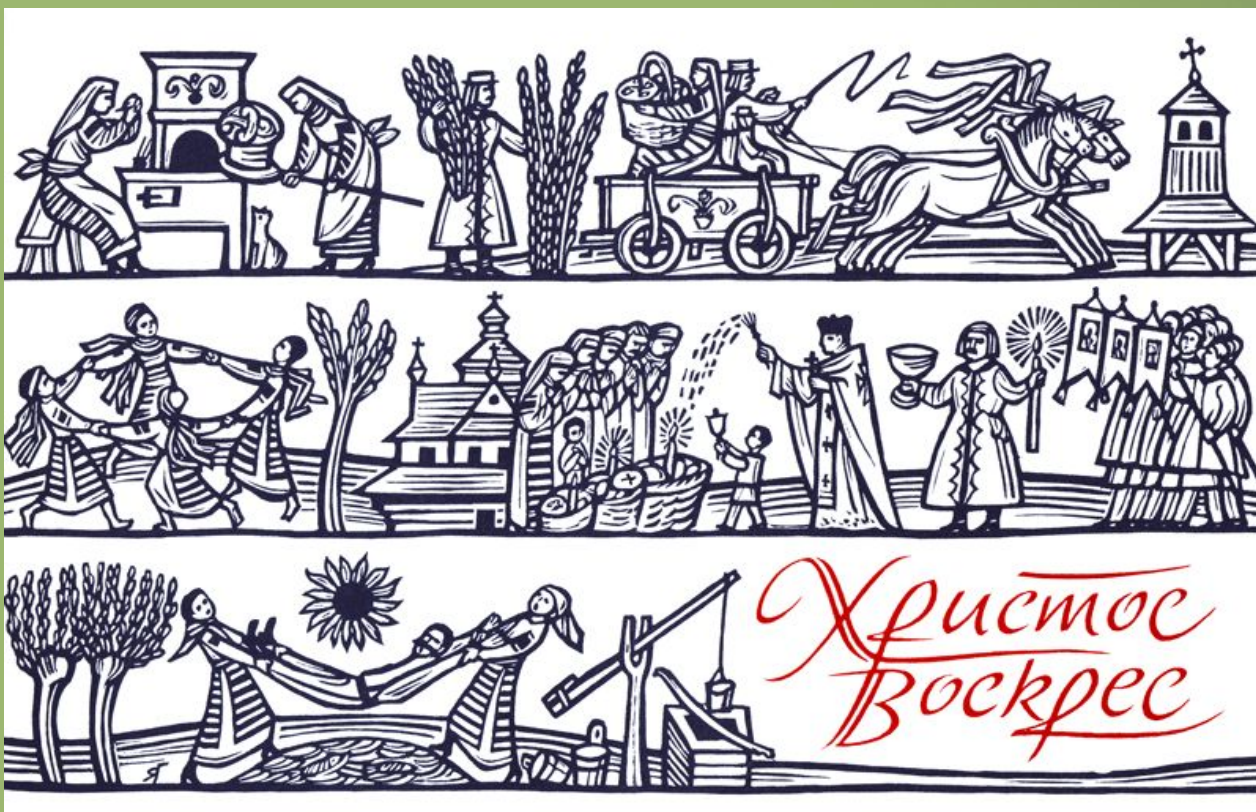

*Wm. Andrews
Tulips 1872, T.P.*

Листівки

Листівки

Листівки

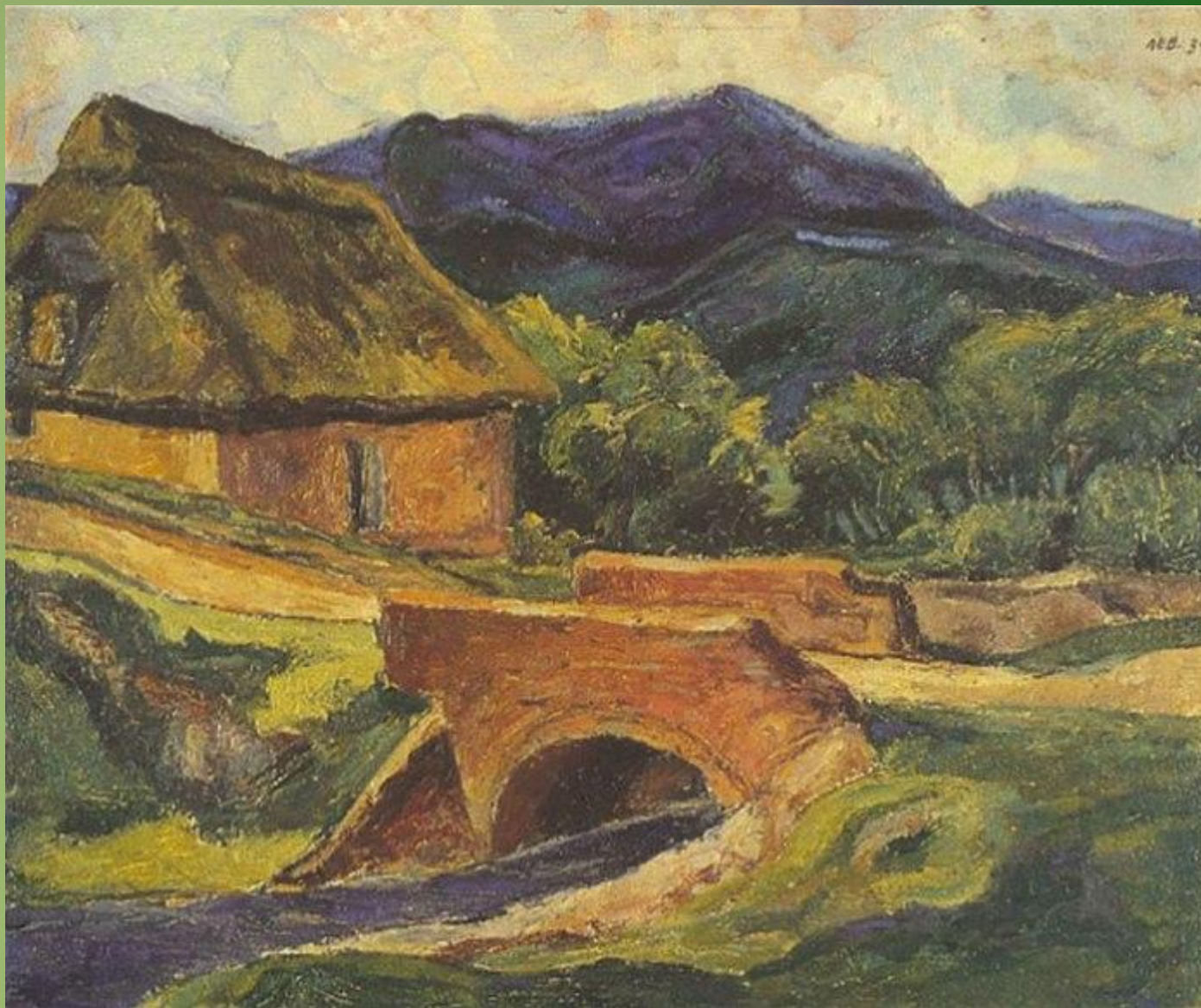

*Мирон Левицький (1913, Львів-1993, Торонто) —
український письменник-прозаїк,
маляр, графік. Член Об'єднання
українських письменників «Слово».*

У доробку майстра – олійні
краєвиди й портрети, графічні
твори, численні книжкові
ілюстрації, ікони, фрески,
екслібриси.

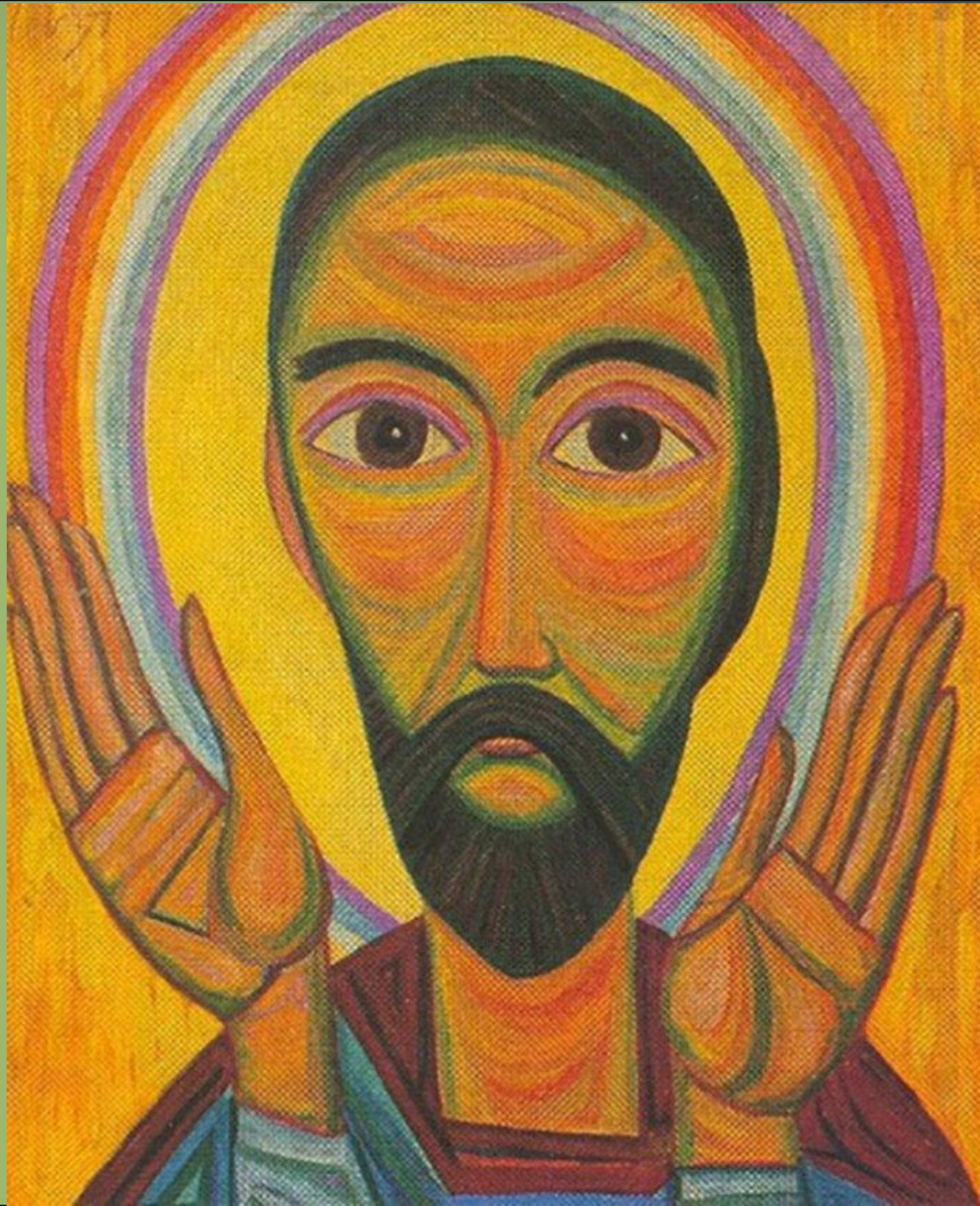

Мирон Левицький. Краєвид із мостом, 1938 рік

Мирон Левицький.
Голова апостола,
1957 рік

Мирон Левицький. Гуцульські музики, 1963 рік

M. Levitskyi

М. Левицький. Половецький танець

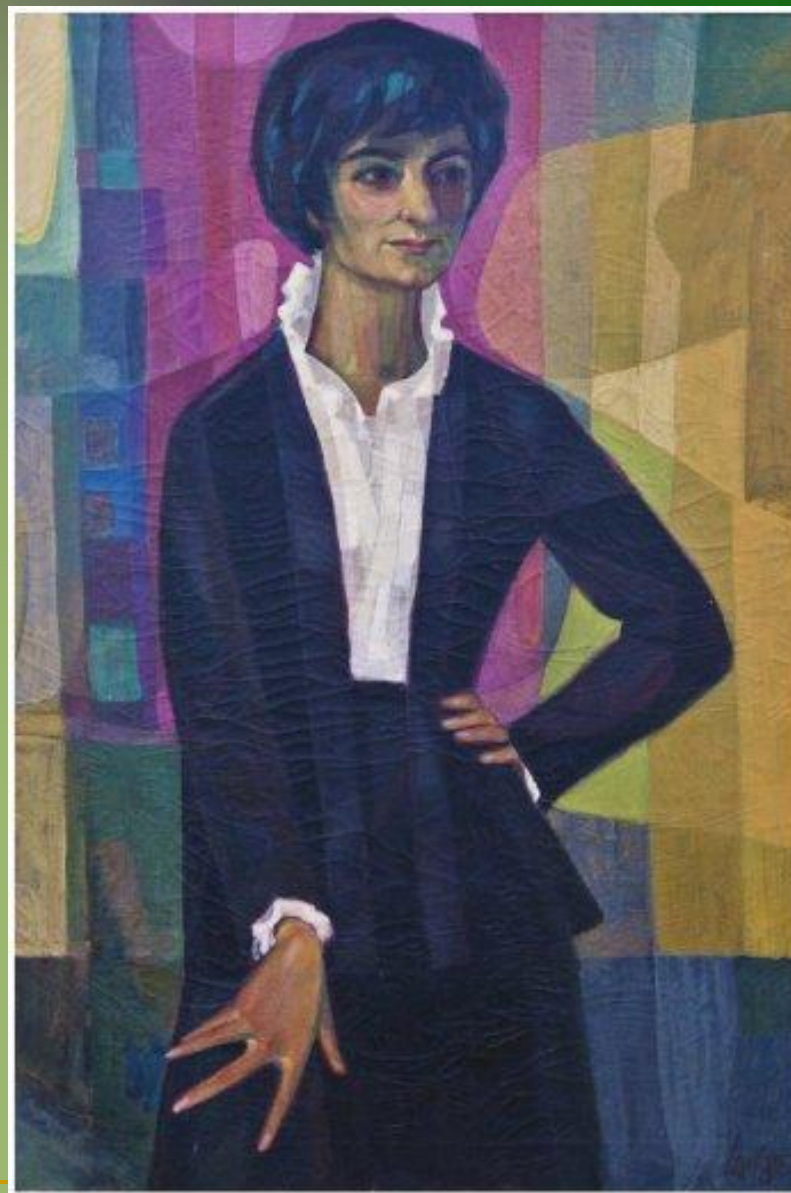

Плач Ярославни

М. Левицький. Несподіваний дощ

Портрет дружини Галини